

Zákonný úrok - Slovensko

OBSAH

- 1 Je v členském státě stanoven „zákonný úrok“? Pokud ano, jak je v tomto členském státě „zákonný úrok“ definován?
- 2 Pokud ano, jaká je jeho výše/sazba a jakým právním předpisem se řídí? Jestliže jsou umožněny různé sazby zákonného úroku, jaké okolnosti a podmínky se na ně vztahují?
- 3 Jsou případně k dispozici další informace o způsobu výpočtu zákonného úroku?
- 4 Existuje bezplatný on-line přístup k výše uvedenému právnímu předpisu?



1 Je v členském státě stanoven „zákonný úrok“? Pokud ano, jak je v tomto členském státě „zákonný úrok“ definován?

Úroky z prodlení mají povahu **sankce za prodlení** při plnění peněžního závazku. Hradí se **navíc k dlužné částce**, a to stanoveným procentem z nesplacené částky. Prodlení dlužníka s plněním závazku má ze zákona za následek obsahovou změnu práva věřitele a povinností dlužníka, jelikož kromě trvajících povinností splnit závazek vznikají i nová práva a povinnosti, a to bez ohledu na to, zda dlužník prodlel zavinil, či nikoli.

Slovenská právní úprava v rámci zákonných úroků z prodlení rozlišuje úroky z prodlení podle § 517 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (*Občianský zákonník*), a úroky z prodlení podle § 369 obchodního zákoníku (*Obchodný zákonník*). V občanskoprávních vztazích nelze výši sazby úroků z prodlení sjednat smluvně, tj. smluvní strany se nemohou dohodnout na vyšší než zákonem stanovené sazby, na rozdíl od **obchodněprávních vztahů, kde se upřednostňuje dohoda podnikatelů o výši úroků z prodlení**; pokud nebyla sazba sjednána, vzniká věřiteli v případě prodlení nárok na úroky z prodlení v zákonné výši.

Zákonným úrokem je proto jednoduchý úrok z prodlení, jehož výši určuje zákon podle toho, zda se v daném případě jedná o občanskoprávní nebo obchodněprávní vztah. Úrok z prodlení podle občanského práva lze sjednat maximálně ve výši stanovené zákonem (tj. lze sjednat i nižší sazbu), přičemž v případě neexistence smluvní úpravy jsou úroky z prodlení, pokud je věřitel požaduje, automaticky stanoveny v zákonné výši. V obchodněprávních vztazích může být úrok z prodlení vyšší nebo nižší než zákonný úrok a zákonný úrok je relevantní pouze v případě neexistence smluvní dohody.

2 Pokud ano, jaká je jeho výše/sazba a jakým právním předpisem se řídí? Jestliže jsou umožněny různé sazby zákonného úroku, jaké okolnosti a podmínky se na ně vztahují?

Zákonnou výši úroku z prodlení podle § 517 odst. 2 občanského zákoníku určuje nařízení č. 87/1995 (*nariadenie č. 87/1995 Z.z.*) tak, že výše úroků z prodlení je o pět procentních bodů vyšší než základní úroková sazba Evropské centrální banky (dále jen „ECB“) platná k prvnímu dni prodlení s plněním peněžního závazku. K základní úrokové sazbě ECB (tzv. sazba pro hlavní refinanční operace) se tudíž připočítá pět procentních bodů. Úrokové sazby ECB pro jednotlivá období jsou uvedeny na internetových stránkách na adrese <https://www.nbs.sk/en/statistics/financial-markets/interest-rates/interest-rates-of-the-ecb>. Výše úroků z prodlení platná k prvnímu dni prodlení **platí po celou dobu prodlení** a případné následné změny základní úrokové sazby ECB po vzniku prodlení nemají na výši úroků z prodlení vliv.

Zákonný úrok podle obchodního práva upravuje § 369 obchodního zákoníku, podle něhož je věřitel v případě prodlení, pokud splnil své zákonné a smluvní povinnosti, oprávněn požadovat úroky z prodlení ve výši sjednané ve smlouvě, aniž by bylo nutné zvláštní upozornění. Jak bylo uvedeno výše, obchodní závazkové vztahy se vyznačují tím, že výši úroků z prodlení lze smluvně upravit. I v případě, byly-li úroky z prodlení sjednány smluvně, však musí jejich výše odpovídat zásadám poptivého obchodního

styku. V opačném případě nelze právu z této dohody přiznat ochranu, což znamená, že **soud nemůže přiznat úroky ve výši, která uvedeným zásadám odporuje, třebaže byla výše úroků sjednána smluvně. Další výjimkou jsou závazky vzniklé ze spotřebitelské smlouvy**, kde dlužník vystupuje jako spotřebitel, přičemž v tomto případě lze úroky z prodlení sjednat maximálně do výše stanovené podle předpisů občanského práva.

Podle § 369 obchodního zákoníku je v případě, nebyla-li výše úroků z prodlení sjednána, dlužník povinen hradit úroky z prodlení se sazbou, kterou stanoví vláda Slovenské republiky v nařízení č. 21/2013 (*nariadenie č. 21/2013 Z.z.*). Zákonná úprava povoluje fixní a pohyblivou sazbu úroků z prodlení. Fixní sazba se rovná základní úrokové sazbě ECB platné k prvnímu dni prodlení plus devět procentních bodů; tato sazba platí po celou dobu prodlení s plněním peněžního závazku a případné následné změny základní sazby ECB po vzniku prodlení nemají na výši úroků z prodlení vliv (z tohoto důvodu se tato sazba úroků z prodlení nazývá fixní). Místo fixní sazby úroků z prodlení však může věřitel od dlužníka požadovat pohyblivou sazbu úroků z prodlení, může tudíž od dlužníka požadovat úroky z prodlení ve výši základní úrokové sazby ECB platné k prvnímu dni příslušného kalendářního půlroku plus osm procentních bodů. Pokud si věřitel zvolil pohyblivou sazbu úroků z prodlení, platí tento způsob stanovení úroků (nikoli sazba určená při vzniku prodlení, nýbrž způsob výpočtu sazby) po celou dobu prodlení. Pohyblivá sazba úroku z prodlení tudíž znamená, že se výše úroků z prodlení může měnit v závislosti na změnách základní úrokové sazby ECB platné k prvnímu dni příslušného kalendářního půlroku, tj. k 1. lednu a 1. červenci. Úrokové sazby ECB pro jednotlivá období jsou uvedeny na internetových stránkách na adrese <https://www.nbs.sk/en/statistics/financial-markets/interest-rates/interest-rates-of-the-ecb>.

3 Jsou případně k dispozici další informace o způsobu výpočtu zákonného úroku?

Způsob výpočtu úroků z prodlení vyplývá jasně a srozumitelně ze zákona. Aktuální sazbu úroků z prodlení zveřejňuje Ministerstvo spravedlnosti Slovenské republiky (*Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky*) (<https://www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-sluzby/Civilne-pravo/Aktualna-sadzba-zakonnych-urokov-z-omeskania/Uvod.aspx>). Neoficiálně je uvedena i na internetových stránkách na adrese <http://www.najpravo.sk/>, které často využívají slovenští dlužníci a věřitelé a jejich právní zástupci. Na těchto stránkách lze rovněž úroky z prodlení snadno vypočítat pomocí kalkulačky určené pro tento účel.

4 Existuje bezplatný on-line přístup k výše uvedenému právnímu předpisu?

Kromě výše uvedených odkazů lze aktuální znění příslušných zákonů (občanský a obchodní zákoník) a nařízení (nařízení č. 87 /1995 a 21/2013) najít na internetových stránkách na adrese <http://www.zbierka.sk/> a <https://www.slov-lex.sk/domov>.

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 14/01/2019